

Ajánlás a COVID-19 alapimmunizálásról és az emlékeztető oltásról terhességet tervező, várandós vagy szoptató nők számára

Szakmai Kollégium Infektológiai és Szülészeti Nőgyógyászati Tagozata
2021. november 22.

A várandósság során létrejött élettani, anatómiai, hormonális és immunológiai változások egyes fertőzésekre hajlamosítanak, bizonyos fertőzések súlyosabb formában jelentkezhetnek, veszélyeztetve ezáltal a várandós anyát és a magzatot is. Családtervezéskor, várandósság során, illetve szülést követően az immunizáció mind a várandós nő, mind a magzat és az újszülött védelme szempontjából lényeges preventív lehetőség. Az immunizációval a morbiditás, mortalitás csökkenthető, valamint a transzplacentáris ellenanyagtranszport révén az újszülött védelme is biztosítható.

Várandósság alatti COVID -19 elleni oltás hivatalos ajánlása a nemzetközi ajánlások után hazánkban is érvényes. Az oltás változatlanul a veszély/kockázat mérlegelésével, a rizikóállapotok figyelembevételével a páciens és az orvos közös döntésével történhet.

Várandós anyák súlyos lefolyású koronavírus okozta megbetegedése a negyedik hullámban tovább erősödik. Emelkedik a következményes koraszülések száma is.

Ebben a helyzetben jelenleg a fertőzés jelentette veszély és következményei felülmúlják az oltóanyag feltételezett rizikóját. A rendelkezésre álló adatok nem vetnek fel esetleges aggályokat a biztonságossággal kapcsolatban és nem utalnak arra, hogy a vakcina káros hatással lehetne a terhességre. Világszerte több százezer várandós oltásával szerzett tapasztalat alapján, oltási reakció miatt érdemi magzati és anyai kockázatról nem tudunk.

A legtöbb klinikai vizsgálatot az mRNS tartalmú vakcinákkal végeztek. Az eredményeik alapján javasolt az mRNS tartalmú vakcina előnyben részesítése mind a várandósság, mind a szoptatás időszakában.

Ha egy várandós nő a klinikailag a rendkívül veszélyeztetett kategóriába tartozik, akkor egyeztessen szülész-nőgyógyászával és/vagy kezelőorvosával a Covid-19 védőoltás lehetőségeiről. Fennálló állapotuk miatt nagyon nagy a kockázata annak, hogy a COVID-19 megbetegedés súlyos szövődménytl okoz. Az olthatóságot a várandósságon kívül alapbetegségük, illetve az alkalmazott kezelés befolyásolhatja. A várandós nők legnagyobb valószínűséggel érintett rizikócsoportjai a következők:

- szervátültetés,
- súlyos légzőszervi megbetegedés, ideértve a cisztás fibrózis, a súlyos asztma,
- homozigóta sarlósejtes betegség,
- immunszuppresszív kezelés, ami szignifikánsan növeli a fertőzés rizikóját,

- krónikus vesebetegség (5. stádium), dialízis
- szignifikáns mértékű veleszületett, vagy szerzett szívbetegség vagy cukorbetegség.

A COVID-19 megbetegedés elleni védőoltás előnyeit és kockázatait a várandósság esetében individuálisan kell mérlegelni. Ennek ki kell terjednie az ezen specifikus védőoltások biztonságossági adatainak hiányosságára vonatkozó tájékoztatásra a várandós vagy szoptató nőt illetően, valamint annak egyértelművé tételére, hogy egyéb, élő kórokozót nem tartalmazó védőoltások várandós nőknek történő beadásával kapcsolatosan nincs ismert kockázat.

Várandósság alatt a tervezett COVID-19 elleni immunizáció lehetőleg a II.-III. trimeszterben történhet a páciens megfelelő felvilágosítása után. Amennyiben a fertőzés/megfertőződés veszélyének kiemelkedő rizikója van (pl. veszélyeztetett munkakör vagy felfutó járvány időszak) az oltásra az első trimeszterben is sor kerülhet, tekintettel arra, hogy a legújabb ismeretek alapján az első trimeszterben adott mRNA oltások biztonságosak, az oltatlan várandósokéhoz képest nem azonosítottak többlet kockázatot. Az oltási sor megkezdése legkésőbb a 35. gestatios héten javasolható. Amennyiben a második vagy harmadik oltás időpontja a 36. gestatios hét utánra esik, az oltási sor következő oltását a szülés után javasolt teljesíteni. (Az oltási reakció és a szülés körüli, utáni történések elkülöníthetősége érdekében.)

Vakcina mellékhatások

Mellékhatások jelentkezhetnek a rendelkezésre álló COVID-19 vakcinák bármelyikének beadása után, különösen a második adagot követően. Terhes nők nem számoltak be más mellékhatásokról, mint a nem terhesek mRNA vakcinákkal (Moderna és Pfizer-BioNTech oltások) történő oltás után. Ha az oltást követően láz lép fel, lázcsillapítás szükséges. Néhányan allergiás reakciókat tapasztaltak a COVID-19 oltás után.

Szoptatás

A jelenleg engedélyezett COVID-19 vakcinák élő gyengített kórokozót nem tartalmaznak, vagyis képesek immunválaszt létrehozni, de nem szaporodnak a gazdasejtekben. Mivel az egyéb élő kórokozót nem tartalmazó vakcinák nem jelentenek kockázatot a szoptató nők vagy csecsemőik számára, a COVID-19 vakcinák sem jelentenek kockázatot a szoptatott csecsemő számára. Ezért a szoptató nők kérhetik az oltást. A szoptatás általában nem ellenjavallata egyik oltásnak sem.

Várandósságot tervező nők

Olyan nő, aki a közeljövőben tervezi a várandósságát, megkaphatja a COVID-19 vakcinát.

Jelenleg nincs bizonyíték arra, hogy bármely vakcina, beleértve a COVID-19 vakcinákat is, termékenységproblémákat okozna. A rutinszerű terhességi teszt nem javasolt a COVID-19 oltás előtt. Ha az oltott személy teherbe kíván esni, akkor nem kell kerülnie a terhességet a COVID-19 oltás után.

Várandósok booster (3.) oltása

A jelenleg érvényes nemzetközi állásfoglalás szerint COVID-19 booster oltást trimesztertől függetlenül akkor lehet alkalmazni (ACOG és RCOG szerint), ha a várandósnak alapbetegsége vagy foglalkozása miatt kifejezett rizikója van.

Delta variáns terjedésével a súlyos fertőzések száma emelkedik, a korábban oltott rizikóállapotúak súlyos fertőzése következhet be.

Fentiek miatt a várandósok emlékeztető oltása javasolt. Az oltás haszna nagyban felülmúlja a feltételezett oltási szövődmény jelentette rizikót.

3. oltás várandósság 13-35. hete között javasolható, 6 hónappal az alapoltás 2. dózisa után.

Tervezett terhesség esetén a várandósság az oltás után kivárási idő nélkül bekövetkezhet. Tervezett fogantatás (pl. IVF) esetén célszerű kivárási idő az oltás után 72 óra.

Harmadik oltásra mRNS vakcina javasolt. Amennyiben az alapimmunizálás is mRNS vakcinával történt, akkor a 3. oltás is az alkalmazási előiratok szerint azonos típusú mRNS vakcinával történjen.

A megkezdett oltási sorok befejezési gyakorlata

Egy dózis Sinopharm, Sputnik után a terhesség alatt, a második trimeszterben, (legkorábban az első oltást követő 21.-28.napon) befejezhető az alapoltási sor 1 Pfizer vagy 1 Moderna oltással.

Astra Zenecával megkezdett oltási sor Astra Zeneca oltással vagy Pfizer vagy Moderna oltóanyaggal fejezhető be legkorábban az első oltást követő 21.-28.napon.

Janssen oltással alapoltott, legkorábban 2 hónappal az első oltása után 1 Pfizer vagy 1/2 dózis Moderna oltással boosterelhető.

Ha a várandós a szülés után szeretné a második oltást az eljárásrend a következő

A gondozási könyvben a szezonális influenza elleni oltással együtt jelezni kell az oltás dátumát, illetve annak visszautasítását (utóbbi esetben a várandós aláírása szükséges dátummal!)

Problémamentes szülés után 2-6 héttel javasolt az oltások pótlása.

Beleegyező nyilatkozat várandósság alatt történő COVID elleni oltáshoz a következő

Javasolt az „önkéntes oltás kérlőlapon” tájékoztatót adni:

- megértette a tájékoztatót, az oltás teoretikus rizikóját felülmúlja a súlyos következményekkel járó COVID megelőzése
- eddig nem számoltak be teratogén vagy foetopathiás hatásról
- a komplett oltási sor után emlékeztető oltással biztosítható az elvárt védetség a súlyos fertőzéssel szemben,
- fentiek ismertetében kéri, hogy oltsák be.

Forrás:

- <https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-vaccination-women-of-childbearing-age-currently-pregnant-planning-a-pregnancy-or-breastfeeding/covid-19-vaccination-a-guide-for-women-of-childbearing-age-pregnant-planning-a-pregnancy-or-breastfeeding>
- <https://www.rcog.org.uk/en/news/updated-advice-on-covid-19-vaccination-in-pregnancy-and-women-who-are-breastfeeding/>
- https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/clinical-considerations/covid-19-vaccines-us.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fvaccines%2Fcovid-19%2Finfo-by-product%2Fclinical-considerations.html#overview-covid19-vax-recommendations
- <https://www.acog.org/clinical/clinical-guidance/practice-advisory/articles/2020/12/covid-19-vaccination-considerations-for-obstetric-gynecologic-care?fbclid=IwAR0LGT-a2PI2nl4f6a-n0fXL1qVbQbqECNaqGiD-Tj4e5AAO5oESRrYI>
- https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-the-green-book-chapter-14ahttps://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1029750/Greenbook_chapter_14a_29Oct21.pdf
- https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/clinical-considerations/covid-19-vaccines-us.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fvaccines%2Fcovid-19%2Finfo-by-product%2Fclinical-considerations.html